

Az MTA vezetőinek tájékoztatása a kutatóhálózatot érintő törvénymódosítással kapcsolatban a kutatói közösség számára

5.8.2026 - Ilona Kovács | Magyar Tudományos Akadémia

A volt MTA kutatóhálózat (majd ELKH, MKH, HUN-REN) sorsát rendezni kívánó törvénymódosításon a kutatói közösségtől érkező elvárások figyelembevételével folyamatosan dolgozik a TTM, az MTA támogatásával. A törvénytervezetet hamarosan véleményezzük a kutatóhálózattal, majd társadalmi egyeztetésre bocsátja a minisztérium, így mindenkinek lesz alkalma véleményt nyilvánítani. Itt most a folyamatban lévő munka alapelveit szeretnénk röviden vázolni.

Melyek a kutatóhálózat működésével kapcsolatos fő célok, amelyeknek meg kell határozniuk az új törvény tartalmát?

- Álljon helyre a **kutatóhálózat egysége** a bölcsészet- és társadalomtudományi kutatóközpontok visszatérésével.
- **Átlátható és hatékony legyen a működés**, ezért a döntéshozó testületben részt kell vennie a tudomány, az állam, a hálózatban dolgozó kutatók és a vállalkozói szféra képviselőinek.
- A döntéshozó testület tagjait válasszák **határozott időre és legyenek visszahívhatók**.
- **Közfinanszírozott maradjon** (aminek nem egyetlen módja a költségvetési szervi, államháztartáson belüli működés).
- A finanszírozást részben **indikátorokhoz** kell kötni, **tudományterületenként differenciáltan** – ennek kidolgozása a kutatóközpontok és egy tudományos tanácsadó testület közös feladata lesz.
- A **kutatóhelyek legyenek önálló jogalanyok**, vállalhassanak kötelezettségeket, legyen vagyonuk, kötelezettségvállalási joguk, alapíthassanak gazdasági társaságot – amihez nem kell önálló jogi személynek lenniük, működőképes a magyar jog szerint kínált „szervezeti egység jogi személy” jogállás.
- A **munkáltatók a kutatóhelyek vezetői legyenek**, és ezzel összefüggésben rendelkezzenek az általuk végzett kutatásokból származó szellemi tulajdon felett.
- A költségvetési forrás felhasználásához igazodóan **közbeszerzés-kötelesek** legyenek – ez a jelen szabályozással is így van.
- Erősíteni kell a közfeladatellátáshoz, a közpénzek felhasználásához kapcsolódó ellenőrzési funkciókat, így például biztosítani kell az információs törvény (Infotv.) szerinti **szerződések nyilvánosságát**.
- Az **EU-s szabályok kritériumai szerinti „public body”-nak való megfelelés** javasolt.
- Az **MTA** ne csak a nevét és ingatlanait adja a hálózatnak, hanem az alapítói jogok gyakorlása mellett **a hálózat vezetőtestületébe delegált tagjai révén segítse a kutatóhálózat stratégiaalkotását, az intézmények differenciált finanszírozásának és teljesítményértékelésének kidolgozását**.

Megértjük, hogy az elmúlt évek tapasztalatai alapján óriási bizalmatlanság halmozódott fel a kutatókban. Az is érthető, hogy többféle, egymással ellentétes és markáns vélemény van a létrehozandó új szervezet jogi formájával és finanszírozásával kapcsolatban, és nagy az igény a tervezett változások minél szélesebb körben való megvitatására. Ugyanakkor érezzük a sürgetést is, hogy minél előbb legyen változás, hiszen a törvény hatályba lépéséig a jelenlegi állapot

konzerválódik. Meg kell találnunk az egyensúlyt a társadalmi egyeztetés időigénye, az átalakulással okozott adminisztratív terhek mennyisége, az új struktúra elszámoltathatósága és hatékonysága és a törvényalkotás kapacitása és időigénye között. Ehhez kérjük a kutatótársadalom bizalmát.

*Pósfai Mihály
Kecskeméti Gábor
Kovács Ilona*

https://mta.hu/mta_hirei/az-mta-vezetoinек-tajekoztatasa-a-kutatohalozatot-erinto-torvenymodositassal-kapcsolatban-a-kutato-i-kozosseg-szamara-2026-augusztus-5-115581